

В'ЯЗНИЦІ В ЄВРОПІ: НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВОВІ НОВИНИ

У цій новинній розсилці *Європейська мережа із судового захисту прав ув'язнених (European Prison Litigation Network)*, її члени та партнери прагнуть інформувати національних юристів та організації громадянського суспільства про найважливіші правові зміни, що стосуються тюремних питань у Європі. Новинна розсилка охоплює правові новини у тюремній сфері 14 країн-членів Європейського Союзу, а також України, Молдови, Великої Британії та Росії.

За координації Юга де Сюрмейна та Беранжера Домінічі.

ОГЛЯД ПРАВОВИХ НОВИН В ТЮРЕМНІЙ СФЕРІ ЧЕРВЕНЬ-СЕРПЕНЬ 2023 РОКУ

КОНТАКТ ІЗ ЗОВНІШНІМ СВІТОМ ■ У Румунії, законодавчі положення, які нещодавно набули чинності [надають можливість особам, які утримуються під вартою мати приватні побачення](#) з чоловіком/дружиною або довгостроковим партнером. До цього, це було передбачено лише для ув'язнених.

У Великій Британії Високий суд скасував [рішення начальника в'язниці відмовити ув'язненому в участі в телефонному інтерв'ю з журналістом](#) і надав роз'яснення щодо умов, за яких ув'язнені можуть взаємодіяти зі ЗМІ.

ДИСЦИПЛІНА ■ У Болгарії нещодавні рішення адміністративних судів свідчать про відмінності в підходах щодо можливості оскарження в суді дисциплінарних покарань, крім одиночного ув'язнення. Ця різниця в підходах створює правову неоднозначність і вимагає врегулювання.

ЗДОРОВ'Я ■ В Австрії Парламент змінив попередні поправки до закону про превентивне ув'язнення, щоб [гарантувати, що жоден ув'язнений, не буде звільнений без належної підготовки](#). Закон також змінює процедуру перегляду рішень про превентивне ув'язнення, за злочини, що були скоєні неповнолітніми особами.

У Польщі Державна пенітенціарна служба та Міністерство охорони здоров'я [відхилили пропозицію Уповноваженого з прав людини адаптувати законодавчу базу для](#) забезпечення якості медичних послуг, що надаються у в'язницях, до якості послуг, що надаються населенню в цілому. Запит Уповноваженого з'явився після прийняття нового закону, який встановлює моніторинг медичних послуг, але не поширюється на пенітенціарну охорону здоров'я.

Також у Польщі Омбудсмен з прав пацієнтів [визнав себе некомпетентним розглядати скарги щодо неналежного медичного обслуговування в пенітенціарних установах](#).

У Португалії, новий Закон про психічне здоров'я [скасував можливість судів продовжувати на невизначений термін заходи безпеки, пов'язані з утриманням](#) (у психіатричних установах або у спеціальних відділеннях чи блоках пенітенціарних установ) осіб, які вчинили злочин та визнані невідповідними через розлади психічного здоров'я. Така ситуація призводила до безстрокового інтернування, незважаючи на те, що довічне ув'язнення відсутнє в португальському кримінальному законодавстві.

В Іспанії, Генеральний секретаріат пенітенціарних установ оголосив, що іспанська в'язниця буде [перетворена на пенітенціарну психіатричну лікарню](#) для надання спеціалізованої медичної допомоги ув'язненим з психічними розладами.

ПЕРЕПОВНЕННЯ В'ЯЗНИЦЬ ■ У Бельгії суд зобов'язав державу, під загрозою накладання штрафу, знизити [рівень переповнення в'язниці до 110% протягом шести місяців](#) і покінчити з цією проблемою протягом п'яти років.

У Франції адміністративний трибунал, який виконує обов'язки судді у справах про перегляд судового рішення, [відхилив прохання НУО запобігти подальшому зачисленню](#) ув'язнених до переповненої в'язниці на тій підставі, що такі заходи не належать до його повноважень.

У Португалії у річному звіті "Національний превентивний механізм за 2022 рік" зазначено, що більше [половини в'язниць країни переповнені](#).

У Румунії Генеральний директор Національної адміністрації в'язниць заявив, що [проблема переповненості в'язниць буде вирішена до кінця 2024 року](#) за рахунок збільшення місткості тюремних установ. Однак, враховуючи зростання кількості осіб, які потрапляють до пенітенціарної системи, сумнівно, що лише цей захід вирішить проблему.

У Великій Британії наказом [було збільшено з 135 до 180 днів](#), максимальний термін звільнення під домашній арешт з дотриманням комендантської години. Це збільшення покликане зменшити переповненість в'язниць.

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ■ У Молдові, згідно зі змінами до Кримінального кодексу, [мінімальний і максимальний розмір покарання може бути зменшений на третину або чверть відповідно](#), у разі укладення угоди про визнання вини або якщо обвинувачений просить, щоб судовий розгляд ґрунтувався на доказах, зібраних на етапі кримінального розслідування.

У Росії поправки до Кримінально-процесуального кодексу [зобов'язали суди розглядати альтернативи попередньому ув'язненню](#) для осіб, обвинувачених в економічних злочинах, щоб дозволити їм здійснювати свою підприємницьку діяльність.

ОСОБИСТЕ МАЙНО ■ В Угорщині ув'язнені, згідно наказу керівництва в'язниці, погоджуються з тим, що [частина грошей, надісланих на їхній ескроу-рахунок, буде використана адміністрацією](#) в'язниці для погашення боргів ув'язненого перед нею, незалежно від того, на які цілі ці гроші були надіслані спочатку. Занепокоєння викликає той факт, що ув'язнені погодяться на таку домовленість не добровільно, а скоріше під тиском тюремного персоналу.

У Росії ухвалені поправки до Кримінально-процесуального кодексу з спрямовані [на захист майна засуджених, яке залишилося без нагляду на час ув'язнення](#), в тому числі житло.

РЕФОРМА ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ ■ У Бельгії уряд пропонує внести зміни до пенітенціарного законодавства, [для обмеження прав ув'язнених на подання скарг та зменшення обсягу незалежного моніторингу в'язниць](#).

В'ЯЗНИЦІ У ВОЄННИЙ ЧАС ■ У Росії [Міністерство оборони РФ продовжує вербувати ув'язнених](#) для участі у війні в Україні. Вербувальні кампанії проходять у більшості російських регіонів, а також в областях України, що перебувають під російською окупацією. Невстановлена кількість ув'язнених, що вже брали участь у війні була помилувана указом президента РФ.

В Україні новий закон регулює, серед іншого, [використання таборів для військовополонених](#) у воєнний та повоєнний час. Він дозволяє розміщувати в таборах як військовополонених, так і засуджених військовополонених, за умови, що вони будуть відокремлені один від одного.

ПРИВАТИЗАЦІЯ ■ У Бельгії Рахункова палата опублікувала звіт, в якому наголошується про продовження партнерства між державними та приватними установами в управлінні в'язницями, що [здійснюється без належного аналізу витрат і доходів](#).

ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПРАВА ■ у Болгарії адміністративні суди продовжують присуджувати дуже низькі суми компенсацій за нелюдське і таке, що принижує гідність, поводження з ув'язненими, яких утримують у поганих умовах.

У Франції адміністративний трибунал, який виконує обов'язки судді у справах про перегляд судового рішення, зазначив, що влада не виконала попередній наказ, спрямований на поліпшення умов утримання ув'язнених в одній із французьких тюрм, та призначив додаткові заходи. Скарга була [обґрунтована висновками, після незапланованого візиту заступника голови Асоціації адвокатів](#).

В **Угорщині** Нещодавно набули чинності правки, які створюють [додаткові можливості для отримання компенсації за незаконне затримання](#). Це позитивне зрушення, проте значні недоліки закону (низький рівень та неавтоматична компенсація) все ще залишаються невирішеними.

У **Польщі** [надмірна тривалість досудового утримання під вартою є системною проблемою](#), про що йдеться у нещодавньому спільному зверненні Гельсінського фонду з прав людини та Національної асоціації адвокатів до Комітету міністрів Ради Європи. Серед інших факторів, автори вказують на використання судовими органами стереотипних рішень для продовження строків тримання під вартою. У **Португалії** Верховний Суд [відхилив як неприйнятний Habeas corpus, поданий хворим ув'язненим](#), який стверджував, що його утримання під вартою було незаконним, оскільки умови та медичне лікування були неналежними.

У **Росії** нещодавні правки, узгоджують Кримінально-процесуальний кодекс з положеннями про воєнний стан та [дозволяють затримувати особу без рішення суду на строк до 30 днів](#).

РЕІНТЕГРАЦІЯ ■ У **Литві** новий наказ Директора Пенітенціарної служби оновив правила роботи Рад ув'язнених. Ця організація, була створена для надання можливості ув'язненим піднімати питання, з якими вони стикаються під час перебування в місцях позбавлення волі. Серед іншого, нові правила передбачають, що [громадянські організації, на додаток до державних і місцевих установ, повинні бути залучені](#) до діяльності, пов'язаної з реінтеграцією ув'язнених.

Також у **Литві**, новий наказ пенітенціарної служби та служби пробації оновлює процедуру [прийому ув'язнених до "будинків на півдорозі" та встановлює нові обов'язки](#), які повинні виконувати ув'язнені, щоб залишатися на цьому режимі утримання.

КОРИГУВАННЯ ВИРОКУ ■ У **Польщі** Міністр юстиції [відхилив пропозицію Уповноваженого з прав людини](#) скасувати нещодавні поправки до Кримінального кодексу, які передбачають можливість призначення довічного ув'язнення без права на умовно-дострокове звільнення.

У **Португалії** [закон про амністію зменшив на 1 рік покарання](#) за вироками, що передбачають до восьми років позбавлення волі та були винесені до 19 червня 2023 року для осіб віком від 16 до 30 років на момент скоєння злочину.

У **Великій Британії** Апеляційний суд [виніс рішення у справі ув'язненого, який був відправлений до в'язниці більш ніж через шість місяців після закінчення терміну](#) його покарання. Він не визнав тримання під вартою безпідставним, оскільки затримка не порушила причинно-наслідкового зв'язку між вироком суду та триманням під вартою.

СТАТИСТИКА ■ У **Молдові** оновлені статистичні дані показують, що [населення країни набагато менше, ніж передбачалося](#) в попередні роки, що змінює показник чисельності ув'язнених.

ТОРТУРИ ТА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ ■ У **Молдові** нещодавнє подання до Ради Європи, підготовлене Promo-LEX вказує на [низку недоліків у законодавчій базі країни щодо інформування та покарання за випадки катувань та жорстокого поводження під час тримання під вартою](#).

РОБОТА ■ У **Німеччині** Федеральний конституційний суд [визнав неконституційною чинну систему оплати праці ув'язнених](#), які працюють у тюремних установах, та зобов'язав привести її у відповідність до 2025 року згідно плану соціальної реабілітації ув'язнених.

ЧИТАЙТЕ ПОВНУ ВЕРСІЮ НА НАШОМУ САЙТІ>>

Особлива подяка нашим [членам та асоційованим партнерам](#) за спільну роботу над цією новиною розсилкою!

Ця новинна розсилка фінансується Європейським Союзом та Фондом Роберта Карра. Проте висловлені погляди та думки належать виключно авторам і не обов'язково відображають думку Європейського Союзу, Європейської комісії чи Фонду Роберта Карра. Ні Європейський Союз, ні Європейська комісія, ні Фонд Роберта Карра не несуть за них відповідальності.

